

An © 2014 Gannas

Ostrali

An Gannas niver 450
mis-Metheven 2014
dyllys gans © Kowethas
an Yeth Kernewek ISSN
1469 705X

A-ugh: Agan Bardh Meur,
Maureen Fuller eth dhe Ostrali
arta yn mis-Ebrel. Yma derivas
leun yn Sowsnek a-dro dh'y
godrik war wiasva an Orsedh.

Ha Gwarnyans an Orsedh a
veu synsys dhe Benntorr dhe'n
14^{ves} a vis-Ebrel. Skeusenn a-
dhyghow: an Bardh Meur ow
lenna hy areth ha rybdhi
Kannas Bardh Meur, Merv
Davey keffrys ha Mick Paynter
ha Jori Ansell, kyns Berdh
Veur.

An Orsedh hy honan a vydh
synsys yn Penntorr dy'Sadorn
an 6^{ves} a vis-Gwynngala.

Derivas leun a'n Gwarnyans a
vydh kevys yn gwiasva an
Orsedh.

Bardhonek skrifys mis-Me 1964

**Gwenton
gans Anjela Duval**

Anjela Duval o bardhes a Vro-
Dreger, Breten Vyghan (1905-1981).

An marghek bras

Y gota glas

A res an bys

War y vargh-res

Dhe'n peswarlamm, a-dreus, a-hys

Dre hal ha ros

Dre goes ha klos

Toll y boket

Yn unn vones y skoell

Skoesow owr war an eythin melyn

Skoesow arghans war an spern-gwynn

Adamantow

Perlennow

War lasennow an peurvaow

Noselennow

Sterennow

Tegennow

Husennow

A-hys an dorgeow, a-hys an hynsow

Kleghigow orth an skorrow

Ow tynkyl oll

Skav ha foll

Pan gren an hyns

Gans y vargh Gwyns

Marghek difronn

A res dre oll

Mab kottha foll an Pensevik Melyn

(treyls dhe Gernewek gans **Ronan Tremel** 2010; Ronan re dreylyas ynwedh an lyver **Holyewgh an Lerg** dhe Vretonek may hyll Bretonegoryon dyski Kernewek heb edhomm a Sowsnek na Frynkek)

**Dydhlyver
dydhyasow avisys**

Dy'Sadorn an 22^a a vis-Metheven: solemnita an Awen gans Gorsedh Kernow, 11 eur dhe Gylgh Pyran (pella derivadow a-dhiworth gwiasva Gorsedh Kernow).

Dy'Gwener an 27^{ves} a vis-Metheven: solemnita blydhenyek An Gov, Lannaghevran ow talleth dhe 7 eur a-dhiworth delow Mighal Yosep an Gov; kerdh dhe fos an eglos dhe'n menkov; 8 eur yn hel an bluw, gwari a-dro dhe John Opie (pella derivadow a-dhiworth Francesca Martin ☎01326 231343).

Dy'Lun an 4^a a vis-Est: yma Mighal An Gov ow restra servis dhe Eglos Sen Petrek, Bosvenegh, dhe gov an 900 a verwis dhe'n jydh na yn 1549.

**Ynys Pedrevan
derivys gans Lilian James**

Lilian a ros areth yn 2005 a-dro dhe Mary Phillips Watson, selys war lyver henwys *Lizard Island* (Ynys Pedrevan) gans Jillian Robertson. An hwedhel ma re beu treyls yn Kernewek gans Lilian ha'gan towl yw dyllo an keth istori avel kevres dres an misyow a syw.

Diank a-dhiworth Ynys Pedrevan

Wosa meur a brederow Mary a droessas puptra: boes, leth yn kann, dillas, pluvek ha glawlenn rag an baban, tresoryow byghan – hy Bibel, euryor diworth hy thas, arghans diworth Robert, lyver nowydh ha

pluvenn blomm lymm ha nowydh rag hy dydhlyver.

An dus enesik a viras orti ha hi ow kasa an chi gans an baban war hy heyn, seghyer war unn skoedh, gonn war an skoedh arall ha gonn byghan yn hy leuv. I a wodhya hi dhe vos ow tibarth a'n ynys hag i a viras stark orti yn tawesek ha gortos.

Mary a gavas an tank gwag ha hi a worras puptra abervedh, y'ga mysk hy mab Ferrier. Ena Mary hag Ah Sam a gramblas a-ji dhe'n tank. Ha'n dus enesik a besyas ow mires orti hag ombrederi yn kever an nessa movyans.

Ena Mary hag Ah Sam a gramblas yn-mes a'n tank ha'y denna dres an tewes dhe'n dowr. Wor'tiwedh diw lo vras gwrys a brenn (kyns devnydhys rag treylouba an palyow-mor) a veu tewlys y'n tank rag roevow.

Pan esa an tank yn dowr downna, Mary hag Ah Sam a gramblas a-ji arta. I a gemmeras roev kettep onan hag yn lent, yn pur lent, i eth yn-mes diworth an vorlann.

An dus enesik a besya ow mires orta mes ny wrussions aga chasya na tewlel aga guwow. An pyth a vynnsons re hwarvia! An venyn re assa aga ynys sans!

Lyther a Alban
a-dhiworth Yowann Byghan
(agan kesskrifer arbennik albanek)

An Referendum: 1. An Dalleth

Dell woer pub huni fest yn ta, dy' Yow an 18^{ves} a vis Gwynngala y fydh referendum yn Alban hag unn govynn

ynno: 'A dalvia Alban bos bro anserghek?' An gorthyp dhe'n govynn sempel ma a vydh meur dhe les rag Alban, heb mar, mes y fydh dhe les rag Breten Veur oll ha rag pub bro geltek oll ynwedh, ha rag Europa oll. An dhadhel a wra pesya fest bysi heb dout bys dhe vis Gwynngala (hag awosa, yredi). An daldraow meur yw an re ma: nerth erbysiethek Alban; ammok kenedhlek; kenwerth ha keskomunyans gans rUK (*remaining United Kingdom* , Ruvaneth Unys ow pesya) wosa anserghogeth; hag eseleth kesparethow keswlasek, kepar ha'n Unyans Europek ha NATO.

A'n seyth bro geltek istorek (Alban, Iwerdhon, Manow, Kembra, Kernow, Breten Vyghan ha Galicia/Asturias), nyns eus marnas diw anedha (Iwerdhon ha Manow) a's teves omrewl a neb sort y'n dydhyow ma, ha dhe'n dhiw vro na hwath yma komplethteryow y'ga omrewl: studh Iwerdhon a'n Gledhbarth rag Iwerdhon, ha stuth Manow avel *British Crown Dependency* (Serghek an Gurun Bredennek), mayth yw ammok ha negys keswlasek hwath yn-dann rewl an RU.

Wosa an vlydhen 1264, an myghtern sowsnek Henry III a dhiskleryas bos Llewelyn ap Gruffudd 'Pennsevik Kembra', mes an myghtern Edward I a sewyas Henry, hag y'n vlydhen 1284 res o dhe Gembra degemmeres an lagha-reyth sowsnek. Wosa kurunans mab Edward avel Pennsevik Kembra y'n vlydhen 1301 dhe Gaernarvon, pub mab kottha an myghtern (po myghternes) sowsnek a

dhegemmer an titel na avel gwir eretons.

Edward I

Edward I a'n jevo an leshanow latin *malleus Scotorum* (morthol an Albanyon). Myghtern smat mes sleigh ova. Yn *Blâr na h-Eaglaise Brice* (Kas Falkirk) y'n vlydhen 1298 Edward a fethys lu an Albanyon ha William Wallace aga hembrenkyas – mes a'n troeslu ryel sowsnek, dewdhek mil aga niver, neb deg mil huni o sethoryon gembrek! Edward a settyas Kelt erbynn Kelt, Brython erbynn Gwydhel.

William Wallace

Y'n vlydhen 845, lu bretonek, ha'n Duk Nominoe po Nomenoe aga hembrenkyas, a fethys lu frynkek, ha res o dhe Bow Frynk amyttya anserghoeth Breten Vyghan. Hwath y'n jydh ma, aswonmys yw Duk po Myghtern Nominoe avel *Tad ar Vro* (Tas an Vro) yn Breten Vyghan. An anserghoeth ma a besyas bys dhe'n vlydhen 1532 ha'n Reyth Unyans ynter Breten Vyghan ha Pow Frynk, may fe Breten Vyghan ranndir anserghek aberth y'n brassa gwylaskor. Byttegyns, Pow Frynk a'n oes nowydh ny vynn

amyttya stuth ha gnas keltiek ha diblans Breten Vyghan, na ny yllir aswonn Breten Vyghan arnowydh avel bro anserghek.

Duk Nominoe

G Galicia o gwylaskor anserghek dres moy es eth kansblydhen. Henwys *Gallaecia* y'n ethves kansblydhen, an vro a skapyas maystri an Sarsyns yn unn omjunya gans an gwylaskor Kristyon Asturias. Y'n keth kansblydhen y tallathas an pergherinsesow troha Santiago de Compostela, hag yndella Galicia a's tevo pesya avel bro anserghek dres lies kansblydhen dhe voy dre weres an eglos Kristyon. Ny hedhis bos bro anserghek bys yn 1833, ow tos ha bos y'n vlydhen na ranndir Spayn.

Ytho, mar mynn Alban leverel 'Mynnyn' dhe wovynn an referendum mis Gwynngala, y fydh dasserghyans meur dhe les dhe'n bys keltiek oll, ha dalleth nowydh poesek.

**Henhwedlow Kernow
gans Pol Hodge
An Kernowkopia**

Yn termyn eus passyes yth esa lost.
Yth o lost a dus.

Mes nyns o hemma lost dell yw usys, ogh na! An lost ma o bras. An lost ma o an brassa yn istori an bys. An lost ma o hir. An lost ma o a hirra yn istori.

Ny yllir gweles an penn mes yth esa an lost war an mena arag ha dres an nessa mena ha dres an nessa mena ha...

Yn hwir, hemm o an brassa lost yn istori an bys mes yth o hemma dalleth istori an bys. Y'n lost meur ma yth esa oll an poblow a'n bys. Yth esa pub kenedhel a'n bys ena.

Yth esa Frynkyon, yth esa an japonyon hag yth esa pobel Inuet a Ganada. Yth esa Almaynyon, yth esa an Zuluon hag yth esa an pobel prysk an Kalahari. Yth esa Spaynyers, yth esa an Dwaragyon hag yth esa tus teythek Tasmani. Ha poran orth diwedh an brassa lost yn istori an bys o... pobel heb tir, pobel heb ro vyth, wel marnas aga levow. I o kanoryon pur dha.

Yth esa tri den; Godhyan, Sulyan hag Illogan. Hag yth esa teyr benyn; Brivyth, Lasek ha Gwendron.

'Wel...' yn medh Godhyan, 'ni re wortas omma termyn hir ha ny wren ni godhvos poran pyth eus ow hwarva. Lemmy Lasek, a yll'ta klambra war dhiwskodh Sulyan ha leverel dhyn ni pyth eus ow hwarvos.'

'Da lowr,' yn medh Lasek hag y

hwrug hi klambra dre geyn Sulyan rag mires orth penn an lost. 'Wel, meur dhe les yw.'

'Pyth yw meur dhe les?' a grias Sulyan.

Lasek a dhiyskynnas hag yn medh hi, 'Orth penn an lost ma yma Duw.'

'Duw, agan Tas ni?' a wovynnas Illogan.

'Gwir, yma Duw, agan Tas ni, orth penn an lost. Hag yma ganso an kernowkopia,' yn medh Lasek.

'Pyth yw an kernowkopia?' a wovynnas Brivyth.

Gwendron a wrug hy gorthybi. Hi a leveris dhedha bos an kernowkopia korn marthys bras ha dyworto yth esa Duw ow kemeres rohow ha ri dhe'n kenedhlow an bys.

Ena Sulyan a welas kar. 'Yew! Jacques, fatla genes?'

'Da lowr,' yn medh Jacques, 'Duw re ros dhyn ni tir pur dha – *France* - ha dhyworth y gorn meur ev a ros dhyn ni gwinbren ha ni a wra gul gwin – marthys da, dha weles.'

Yn medh Sulyan, 'Err... da lowr? Dha weles.'

Ena Gwendron a welas kares, 'Yew! Pokahontas, fatla genes?'

'Da lowr,' yn medh Pokahontas, 'Duw re ros dhyn ni tir bryntin – *Tsenakomaka* - ha dhyworth y gorn meur ev a ros dhyn ni tobako ha ni a wra gul pib rag megí – splann, Duw genes.'

Gans henna, yn medh Gwendron, 'Err... da lowr, Duw genes.'

Ena Illogan a welas kar. 'Yew! Yama, fatla genes?'

'Da lowr,' yn medh Yama, 'Duw

ollgallousek re ros dhyn ni tir da – *Afganistan* - ha dhyworth an kornowkopia ev a ros dhyn ni millys ha ni a wra gul opiom – bryntin, kemmer with.’

Yn medh Illogan, ‘Mmm... ye, kemmer with.’

Wosa pols, yn medh Godhyan, ‘Wel, da lowr yw oll a hemma, mes ni re wortas omma termyn hir. An lost ma yw hwath euthyk hir ytho, dell ov vy sur, ny wren ni gweles Duw yn skon.’

‘Ha ny wren ni kavos tir agan honan,’ a grodhvolas Lasek.

‘Po kavos ro dhyworth an kernowkopia,’ yn medh Brivyth.

‘Ytho...’ yn medh Godhyan, ‘... prag ny wren ni mos dhe’n tavern?’

‘Ha pyth adro dhe gavos tir agan honan?’ a wovynnas Lasek.

‘Ha kavos ro dhyworth an kernowkopia?’ yn medh Brivyth.

Godhyan a brederis rag pols hag ena ev a leveris dhe Illogan, ‘A yll’ta jy gortos omma mar pleg? Ni a wra dehweles gans sagh a gnow dor ragos.’

‘Da lowr, my a wra gortos omma.’

‘Splann, meur ras dhiso jy Illogan,’ a grias pub huni ha i ow resek a ves.

Ytho yn diwotti yth esa Godhyan, Sulyan, Brivyth, Lasek ha Gwendron. Wosa banna korev i a dhallathas kana...

Plen Albert o le...

My a gar an rosen wynn...

... Melder, melder, melder.

‘Pur dha, faborden da Illogan,’ yn medh Lasek, ‘Pyth? Pyth esesta jy ow kul omma?’

Yn medh Illogan yn kosel, ‘Wel,

yma edhom a ganer faborden pan wren ni kana *Dewlagas Vyghan* ha my a spenas meur a dermyn ow kortos y’n lost na. Hag yth esen vy war ow honan ena...’

Ena y teuth knouk-knouk bras, mar vras an daras a wrug shakya. Yth esa taw yn tien yn diwotti hag ena an daras a ygoras hag yth esa lughesen splann ha gans honna Duw y honan eth y’n diwotti. Yth esa a’y sav gwiskys yn gwynn ha gans an kernowkopia kelmys adro y gres.

‘Ogh ow fleghes! Ow fleghes wocki! Prag na wrussowgh hwi gortos agas tro rag degemeres tir ha ro dhyworth an kernowkopia omma?’

‘Umm... err... pandra vynn’ta jy eva?’ a wovynnas Sulyan.

Ha Duw a worthybis, ‘Wel, nebes hir o an jydh ha rag henna diwes a via da.’

Ha gans henna, Duw ollgallousek, an gwrier a bub tra a dhallathas eva korev gans Godhyan, Sulyan hag Illogan ha gans Brivyth, Lasek ha Gwendron – an pobel heb tir. Hag i oll a ganas warbarth. Moy korev a veu evys ha moy kanow a veu kenys. An ke Dewi a besyas aberth yn nos.

Ow avon splann, ow avon efan...

Bro goth agan tasow dha fleghes a’t h kar...

‘A marthys da,’ yn medh Duw, ‘hwi a gan kepar hag ow eledh. Mes res yw dhymm mos tre lemmyn, tre dhe gommol, tre dhe nev.’ Ha Duw a sevis ha kerdhes dres an daras hag yn mes ev a drebuchyas ha koodha dhe leur. An gorden a synsas an korn a dorras hag y neyjas dres an ayr yn gwarak veur...

ow tira ogas dhe enys dhe'n west a Europa. Oll an rohow esa gesys ynno a veu skollyes yn mes.

Yn medh Duw 'Bramm an gath!'

Ytho yth esa tir gans shap avel korn leun a rohow;

An arvor o alsyow gwiskys yn teg gans grug purpur gans trethow owrek. Yn porthow yth esa hern ha brithyli ha barvusi ha lies moy. Adro an karregi yth esa kankres ha legesti ha bibenes-buben ha lies moy.

An tir o nansow leun a weres da rag tevi losow a bub sort oll ha menydhadow gwiskys gans eythin glas, (nyns esa bleujyow rag hemma yw hwath dhe dhos), splann rag pub sort a eneval.

Yn dann an dor yth esa kober ha legh ha pri gwynn ha lies moy. (Nyns esa sten rag hemm yw hwath dhe dhos.)

'Kewgh ynno, hemm yw agas tir,' yn medh Duw.

'Meur ras,' a grias Godhyan, Sulyan, Illogan, Brivyth, Lasek ha Gwendron oll warbarth.

'Unn poynt,' yn medh Arlodh Duw, 'na hedhewgh kana. Yn hwir, my a wra danvon el dhe gana genowgh hwi, Mighal yw y hanow.'

Ytho, an dus heb tir eth y'n pow gans furv avel korn furvys dhyworth an Kernowkopia. Godhyan, Sulyan, Illogan, Brivyth, Lasek ha Gwendron a henwis aga thir... Kernow. Hag i eth ha bos Kernowyon.

Ha dell o govynnys gans Duw, ny wrug an Gernowyon hedhi kana. Hedhyw i a gan *Trelawny*...

...mes henn yw hwedhel rag termyn aral.

**Ow Hynsa
Pennseythen
Gernewek
gans Philip Newton**

An Bennseythen Gernewek a hwarva hevlani ynter an 4a ha'n 6ves a vis Ebrel yn Tewynblustri. An hwarvos ma o ow hynsa Bannseythen Gernewek vy, hag ynwedh ow hynsa chons rag kewsel Kernewek orth persons erel (ha na orthiv ow honan). Ass o marthys kewsel orth person aral a gonvedh Kernewek!

An kynsa dydh, dy'Gwener, y hwarva Dydh Tregedna (rag an re na vynna kewsel marnas Kernewek dres dydh dien) ha Dydh Stoffya (rag an re a vynna gul apposyans a'n yeth hevlani).

My a gemeras rann a'n Jydh Stoffya. Amkan an jydh na o praktisya rag an apposyans; nyns o amkan dyski gramasek na geryow. Ytho, yth esa kedhlow a-dro dhe rannow an apposyans ha termyn rag praktisya. Yth esa ynwedh meur a gusulyow dhe-les. Rag ensampel, unn gusul o: gwrewh leverel gow! Nyns yw res leverel an gwir dres an apposyans; an arholyas a vynn gweles mar kylllydh kewsel Kernewek yn ewn, ha ny vern dhodho mars eus dhis kath po nyns eus. Ha mars eus dhis dew gi ha teyr hath mes ny wre'ta perthi kov a furvow ewn an trelyansow po an niverennow, lever bos pypm kath ha seyth ki dhis! Kusul aral o: mar nyns os ta sur ty dhe allos skrifa po leverel lavar komplek, gwell yw skrifa nebes geryow ewn es lies ger

gans meur a gammskrifow—po dalleth lavar ha ny allos y worfenna.

Dy’Sadorn ha dy’Sul myttinweyth, yth esa peswar dyskans; y feu pub dyskans a-dro dhe desten aral ha dyskys gans dyskador po dyskadores aral. Pur dhe-les o henna, dell dybav: yndella y hwrussyn klewes leveryansow erel, tybyansow erel, ha manerow dyski erel.

Dy’Sadorn dohajdyhweyth, yth esa kerdh a-dro dhe park yn Tewynblustri gans displegyans a’n gwydh a welyn ena. Y’n gwettha prys, nyns esa nebes gwydh y’n le merkyes war an mappa...po yth o kamm an mappa, po an gwydh na re wrussa kerdhes a-dro!

Dy’Sul myttinweyth, y hwarva servis kott (yn Kernewek, heb mar) gans lennansow a-dhiworth an Bibel, pysadow, ha kanow.

Pub gorthugher, yth esa towlen dhidhan gans kan ha dons, ha dy’Sul dohajdyhweyth yth esa performyans pur dhidhanus a’n gwari ‘Bewnans Ke’.

Ytho, yth esa ha dyskansow ha didhan. Mes gwella rann an Bennseythen, martesen, o metya orth persons na wrussen aswon marnas aga hanow, ha kewsel Kernewek gans meur a bersons: henn yw, usya an yeth rag keskomunya ha na rag skrifa ober-tre yn unnik.

Dew dra re drigas y’m brys yn arbennek dhyworth an keskowsow-na. An kynsa tra yw y hwrug pubonan usya an yeth rag keskomunya, ha na rag diskwedhes ass yns i skentel po ass wrons i aswon an tekstow yn ta. War eryow erel, i a wrug usya geryow ha gramasek kemmyn, neb a wra pubonan

aga usya y’n dedhyow-ma, ha na neb ger na lavaren dhyworth neb tekst hag yw ‘Kernewek gwir’, mes ny gonvedh den vyth y styr (marnas dornas a bersons) po hevel koynt dhedha. Amkan an kows yw an goslowas dhe attendya styr an kows ha nag y form, hag yth hevelir dhymm lemmyn bos an gwella geryow rag an amkan-ma an geryow a us brassa rann an Gernewegoryon seulabrys, mars yns i ‘gwir’ yn istorek po mar nyns yns.

An nessa tra yw ‘normalhe’ Kernewek. Unn person a leveris dhymm y kewes meur a Gernewegoryon, rag an brassa rann, a-dro dhe’n yeth hy honan po a-dro dhe’n wonisogeth kernewek, hag y fia da usya an yeth avel yeth vyw ha’y usya rag kewsel a-dro dhe pub testen oll... gonisogeth keltek, ea, mes ynwedh dha garr-tan shyndys, po an para pel-droos an moyha kernys genes, po tollow drehevys h.e. Kepar dell wre’ta usya Sowsnek rag pub testen oll. Nyns yw mar dha mar ny wren ni devnydh a’n yeth marnas rag kewsel a-dro dhe testennow junyes dhedhi. Ena, hi a via gwariell po hobi, a-der yeth dien avel mayn a geskomunyans.

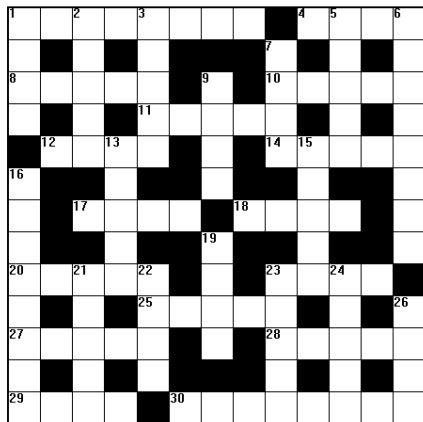
Radyo an Gernewegva

Radyo an Gernewegva yw towlenn radyo yn Kernewek pub seythun; restrys yw gans **Matthew Clarke** ha dell leverir yth yw an gwella ilow ha kows y’gan taves kernewek. Y hyllir goslowes orth:

www.anradyo.com

**Krowseryow
gans Ray Edwards**

- (5)
- 3. Skoedh rag ros dhe dreylya warnodho (5)
- 5. Onan rag an troes arall (*Gwel 20 a-dreus*) (5)
- 6. Moy es onan (8)
- 7. *Gortos yn Sowsnek* (4)
- 9. Diwweyth naw (4)
- 13. Golowi (5)
- 15. Tir orth amal yntra dyw vro (5)
- 16. Pur drist (8)
- 19. Tir gans dowr oll a-dro (4)
- 21. Stevel rag dyghtya boes (5)
- 22. Kroadur heb garrow (4)
- 23. Poenvos (5)
- 24. Splanner (5)
- 26. Neb a wonis an tir (4)

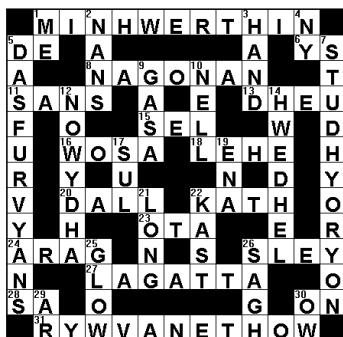
a-dreus:

- 1. An mis ma (8)
- 4. Nyns yw ogas (4)
- 8. Best rag tenna kerri (5)
- 10. Afina (5)
- 11. Mos a-bervedh (5)
- 12. Kewer (4)
- 14. Tas Yesu (5)
- 17. Rag dybri (4)
- 18. Termyn may ma golow an howl (4)
- 20. Onan rag unn troes (*Gwel 5 war-nans*) (5)
- 23. Kyst vras (4)
- 25. Estren (5)
- 27. Drog y semlant (5)
- 28. Skol rag tus devedhys dhe oes (5)
- 29. Dekkweyth deg(4)
- 30. Agan yeth ni (8)

war-nans:

- 1. Nyns yw *tas* (4)
- 2. *Yth hanwav bugh ha .....* (OM 123)

**Gorthybow dhe'n krowseryow
Mis-Me 2014**

**argemyn:
Gwerthji Kernewek**

Keskewsel

24 Plen an Varghas, Ryskammel, PL32
☎ 01840 211725 (dyghtyer Jerri Jeffries).

Lyther dhe Stenador niver 10 gans Tim Saunders

Yn vertu an Reyth Goverba Gweythresek ytho y fydh res dhe'n Senedh kreatys ha soedha Konsel Raglewya rag embanna¹ dedhvadow², ha Ragwarthevyas rag gweythresa ha gonis hwelennow hag oberenno yn kever agan laghys yn-dann an Laghys na. Y hwra eseli an Konsel Raglewya gwitha dalghenn y'ga soedhow namoy es peder blydhen war an dro, gans spas aga soedha a-nowydh. Yn bodh digabester dew Ji an Senedh y hwra an Ragwarthevyas gwitha dalghenn yn y soedh ev.

Yn vertu an keth reyth dhana y fydh res dhe'n Senedh konstytutya na giv an Gwalader gwitha dalghenn yn y soedh ev yn y analloesedh, y evsos, po y skonyans deverow. Y'n keth konstytushyon ma, y koedh dhe'n Senedh orden may hwittho an Gwalader a-lemmyn, sev Charl Fulup Arthur Jori Saxe-Coburg-Gotha, dalghenna y soedh ev yn y gonversashyon da.

Dhe Lewydh an Konsel Raglewya y koedh soedha Bardh Meur Gorsedh Kernow po an Kannas Bardh Meur yn y analloesedh po y skonyans deverow. Res etholo ab Stenadoryon tri a'ga mysk dhe eseli an Konsel Raglewya rag peder blydhen, ha re wrello an Weresadoryon yn ketellma.

Hwithra negysyow oll ha studh dien pow Kernow ha pobel Kernow y fydh

ober ha dever an Ragwarthevyas. Rag henna y'n jevydh an Gwarthevyas gwir ha galloes gorholya³ ha goryvnyes⁴ gorthyp a-dhia bersn kyn fe, ha hwithra dustuni kyn fe, neb a vern dhe dus, personow, negysyow, ken, traow ha taklow pow ha pobel Kernow. Re bresentto an Ragwarthevyas ytho derivas a bub tra oll a dhiskevvro ev unnweyth pub mis dhe'n lyha dhe'n Weresadoryon. Ha'n Ragwarthevyas yn y ober ha dever, y'n jevydh ev edhomm a worra lies govynn orth an Gwalader. Y fydh gorthybow an Gwalader, po an kedhlow a drov an Ragwarthevyas yn difyk gorthybow gans an Gwalader, elvenn gresek yn y dherivas dhe'n Weresadoryon.

Unn vlydhen y's kyv an Ragwarthevyas rag darbari y dherivas. Dhe benn an vlydhen na, y hwra ev presentya dhe'n Weresadoryon y dherivas, hag i a wra hwithra an derivas rag ervira an kammennow nessa yn kever les ha budhan pow ha'n bobel.

dhe besya

Gerva

Ni a'gan beu nowodhow splann dhe'n 24^{ves} a-vis Ebrel pan veu erviryas hag aswonnyas gans an governans bos Kernow kenedhel, neppyth godhvedhys genen heb mar nans yw pell. Yma kedhlow leun a yll bos redys yn gwiasvaow Gorsedh Kernow ha Mebyon Kernow.

¹ *embann, to proclaim*

² *dedhvadow, legislation*

³ *gorholya, to require*

⁴ *goryvnyes, to demand*

Byttegyns y'gan Gerlyver Meur, ny gevir ger rag an Sowsnek 'minority'. Py par ger a via gwiw yn Kernewek? Mar miryn orth an Kembrek, ni a gyv:

1. *Ileiafrif* (hanow) ha *Ileiafrifol* (hanow gwann) hag yw lyha+riv+el yn Kernewek hag a rosa **lyhariv +ow**, g. ha **lyharivel**, h.g.

2. *minoriaeth* hag a via **minorieth +ow**, b. yn Kernewek

Yn Bretonek yma *minorelezh*; yw hemma *minor+el+ezh*? Mars yw, y fia **minoreleth +ow** yn Kernewek.

Servisyow Eglos dydhyasow avisys

An Revrond Jane Kneebone a dhannvon kedhlow a-dro dhe servisyow a dheu:

14^{ves} mis Metheven (dy'Sadorn) Gwesperow kewsys wosa Gorsedh deges (adro dhe 4 eur).

22^{ves} mis Metheven Servis yn Eglos Methodyst Porthperan

Pella derivadow a-dhiworth:

Rev Jane Kneebone

☎ 01637 873135

☎ 07966 703924

janekneebone@gmail.com

Nawbedrek

A yll'ta dismygi an ger a naw lytherenn? Py lies ger a moy es 3 lytherenn a yll'ta kavoes, res yw dhis devnydhya pub lytherenn unnweyth yn pub ger ha res yw dhis devnydhya an lytherenn yn kres an pedrek yn pub ger.

D	E	R
E	S	A
V	Y	S

Gorthyp mis-Hwevrer: **liesskrifa**

Kresenn Kernow

Tewlys yw dhe dhrehevel Kresenn Kernow nowydh yn Rysrudh war dyller an bragti koth. An drehevyans a vydh tre rag kovskrifennow ha studhyansow kernewek.

Ynwedh y fydh stevellow-redya, lyverva, boesti ha spasow erell rag diskwedhyansow po ober skolyow Gwellhes yn feur a vydh gwithans agan hen guntellesow a dhydh a'n vlydhen 1150 bys hedhyw.

Soedhek an dowlenn ma yw Iain Rowe.

Nebes krodhvol re beu klewys hag ow profya tyller yn kres a Gernow, martesen Sen Ostell po Bosvenegh, drefenn hanter poblans Kernow dhe vos trigys yn Duryen an Pow.

Gwiasva:

www.cornwall.gov.uk/kresenkernow

Kuntelles Kernow

Hembrenkyades an Parti Gwyrth, Natalie Bennet a vetyas gans Dick Cole, hembrenkyas Mebyon Kernow pan dheuth hi dhe Gernow avel rann an Kaskyrgh rag an Etholans Europek. Hi a dhasleveris an Parti Gwyrth dhe sevel rag digresennans ha skoedhya Senedh rag Kernow.

A-ugh: **Emily McIvor** (ombrofyer Gwyrth rag an Eurosenedh), **Dick Cole** ha **Natalie Bennett** (hembrenkyades an Parti Gwyrth).

Y teuth war-barth 23 bardh an Orsedh dhe Eaglehawk dhe'n goel ma, hembrenkys gans Bardh Meur, Maureen Fuller.

Gwel arall Gwaryans an Orsedh dhe Benntorr synsys dhe'n 12^{ves} a vis-Ebrel.

An Gannas

An Gannas yw dyllys pub mis gans Kowethas an Yeth Kernewek. An Skrifennyas yw Tim Hambly, 12 Stret an Duk, Lannstefan Wartha, Kernow, PL15 8HD ☎ 01566 773716:
skrifennyas@btinternet.com
Pennskriker An Gannas yw Graham Sandercock hag yw lowen dhe dhegemmeres erthyglow ha skeusennow dhe vos dyllys:
grahamsandercock@blueyonder.co.uk

An Gannas
2014